

Muhasebe Denetimi Genel Bilgiler

Dumlupınar Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe – Finansman Anabilim dalı
Prof. Dr. Şerafettin SEVİM

Eğitimin Değerlendirmesi

- Ara Sınav :%40 (Test-klasik)
- Final Sınavı :%60 (Test-klasik)
- Başarı notu 50
- Eğitime %70 devam zorunluluğu bulunmaktadır.

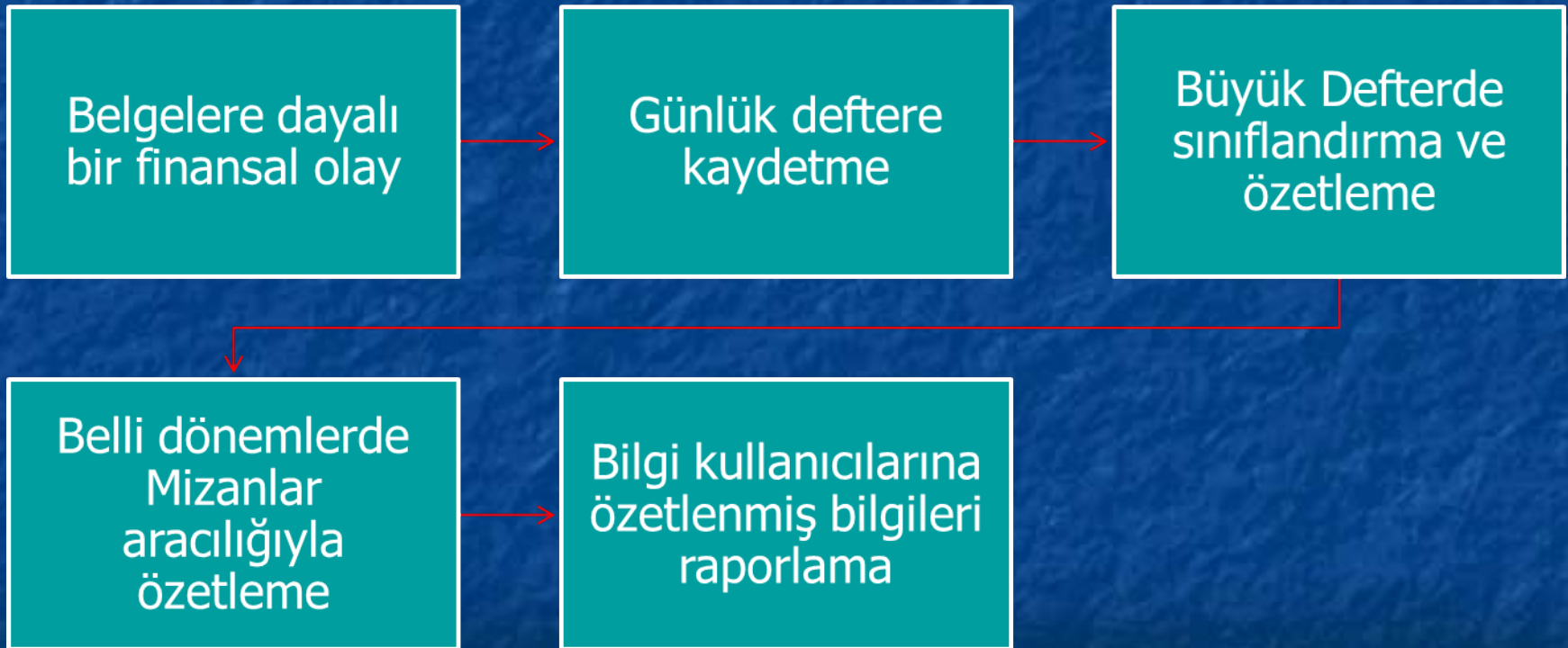
Problem Çözme (Ödev)

- *Önemlilik düzeyinin belirlenmesi ve denetim alanlarına dağıtılması
- *Denetim alanlarına göre «İç kontrol soru formu» oluşturma
- *Bir Denetim alanı üzerinde İstatistiksel örnekleme yöntemiyle birim belirleme
- *Denetim alanlarına göre denetim tekniklerinin kullanımı

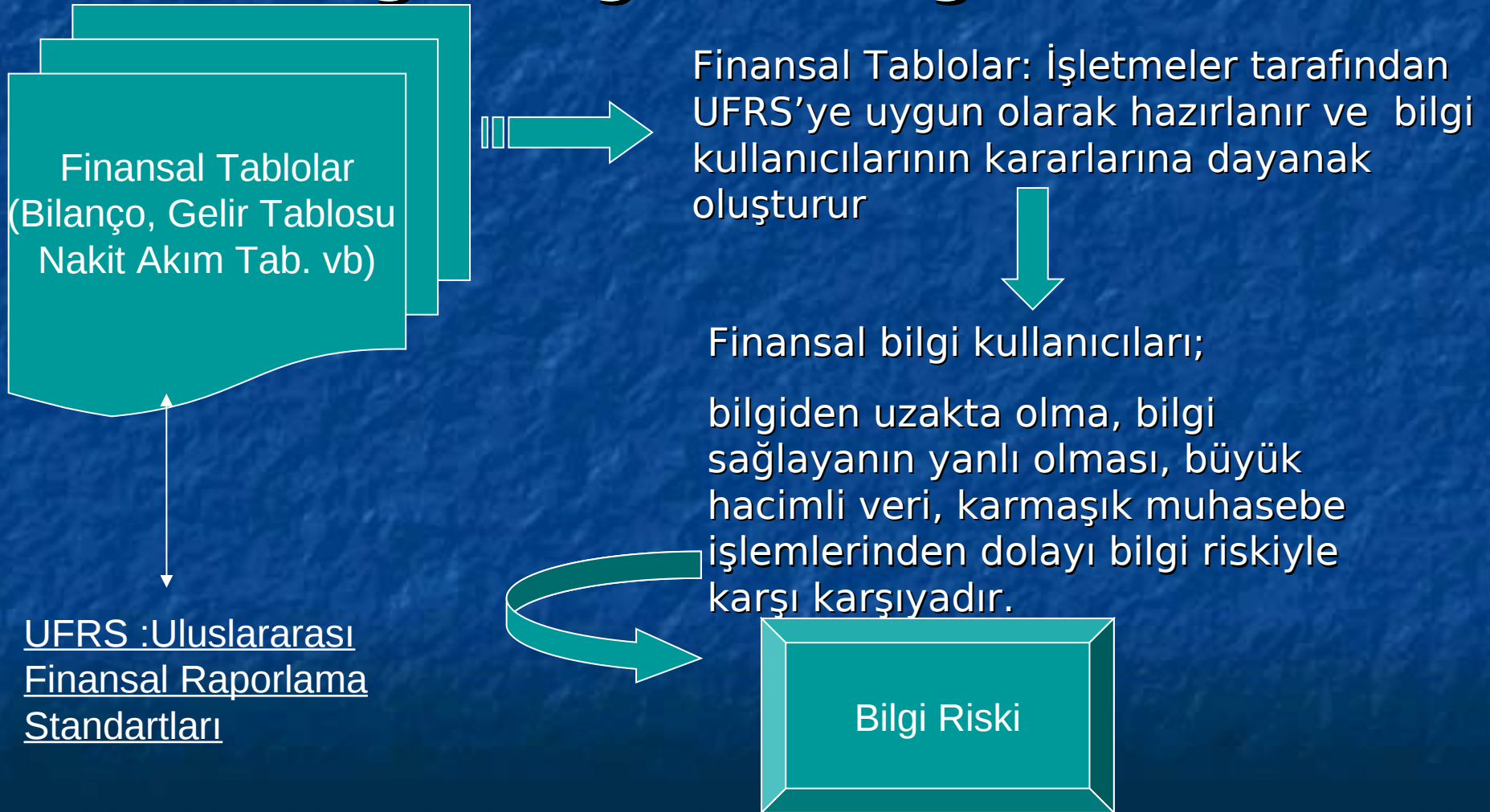
Finansal Tablolar ve Bilgi Kullanıcıları

- Finansal tablolar muhasebe sürecinin bir çıktısı olarak işletmeyi dış dünyaya rakamlarla tanıtır. Bu finansal tablolar aynı zamanda işletme dışına bilgi sunmanın temel araçlarıdır.
- İşletmeyle herhangi bir nedenden dolayı ilişki içinde olup finansal tablolardaki bilgilerden yararlanarak, karar alacak kişilere «**Finansal Bilgi Kullanıcısı**» adı verilir.
- Bu kullanıcılara «işletme ilgilileri veya karar alıcılar» adı da verilmektedir.

Muhasebe Sürecinin Çıktısı: Finansal Tablolar

Finansal Bilgilerin Güvenilirliği ve Doğruluğu & Bilgi Riski

Neden Bağımsız Denetim?

- Finansal tablolardaki bilgilere dayanarak karar alırken, bu bilgilerin doğruluğunun ve güvenilirliğini belirlemenin 3 yolu bulunmaktadır (Bilgi Riskini azaltmanın):
 - İşletme yönetiminin finansal tablodaki bilgileri incelemesi
 - Bilgi kullanıcılarının finansal tablodaki bilgileri kendisinin incelemesi
 - İşletme dışından bağımsız ve muhasebe alanında uzman birinin incelemesi

Denetimin Tarihsel Gelişimi

- Mezopotamya uygarlığının kayıtlarında finansal işlemleri gösteren rakamların yanında bir doğrulama sistemi kullanıldığına delalet eden işaret ve noktalar bulunması, bir kişi tarafından hazırlanan kayıtların başka bir kişi tarafından doğrulanma işleminin günümüzden 5500 yıl önceye kadar uzandığını ortaya koymaktadır.

Denetimin Tarihsel Gelişimi

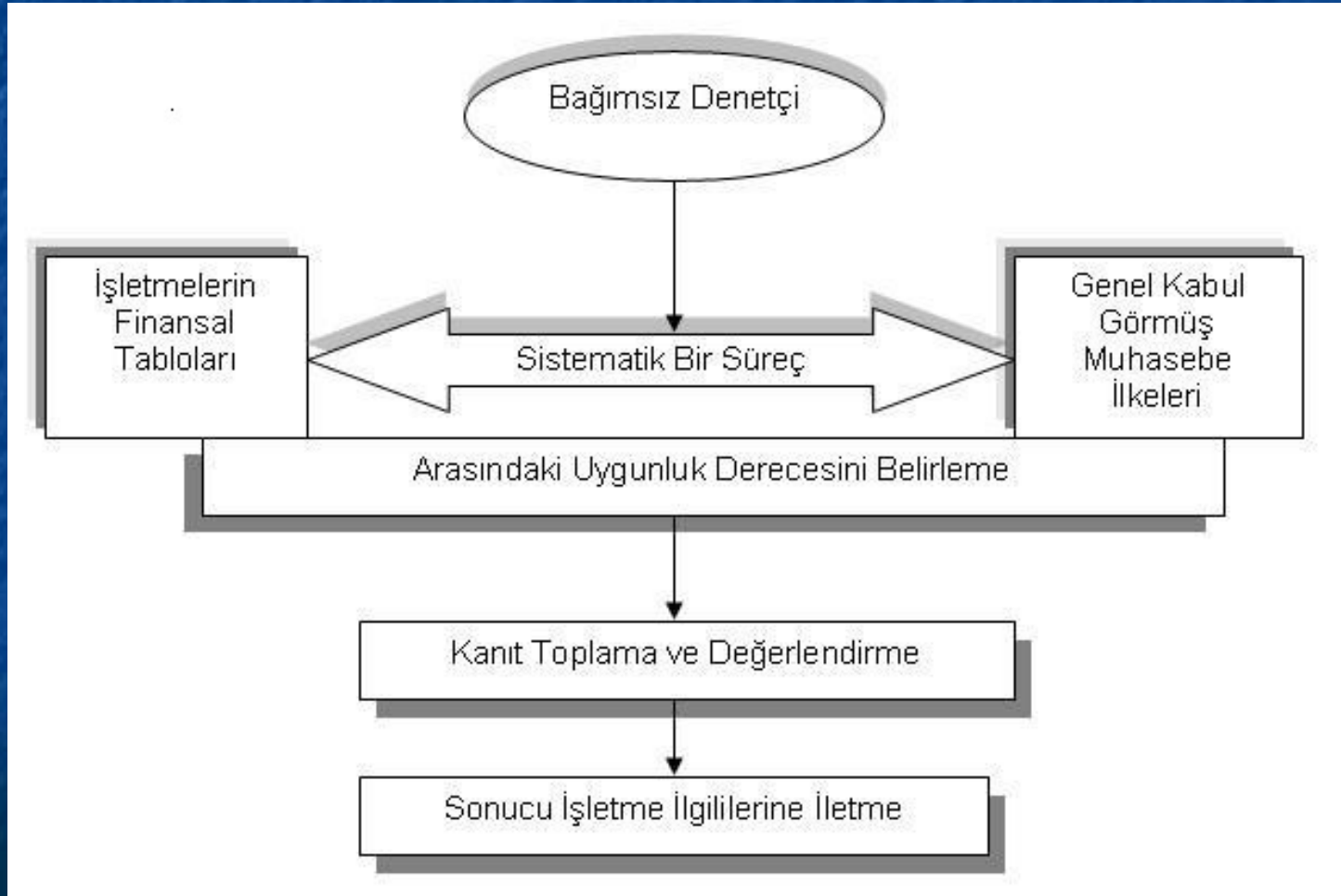
- Muhasebe denetiminin Anglo-Sakson ülkelerindeki karşılığı “Auditing”’dir. Auditing kavramının kökeni ise Latince “**işitmek veya dikkatlice dinlemek, anlamak**” anlamına gelen “audire” fiiline dayanmaktadır.
- Auditing ve meslek unvanı olarak da “auditor” ilk defa 1289 yılında İngiltere’de kullanılmış profesyonel denetçiliğin ilk örgütü de 1581 yılında Venedikte kurulmuştur.

Zaman Dilimi	Denetim Kapsamı	Denetim Amacı	İlgili Taraflar (Finansal bilgi kullanıcıları)	Denetim Yaklaşımının Adı
Sanayi Devrimi Öncesi	%100'lük bir inceleme	Hata ve hilelerin bulunması	İşletme sahipleri	Belge Denetimi
Sanayi Devrimi-1900	%100'lük bir inceleme	Hata ve hilelerin bulunması	Ortaklar, Kredi verenler	Belge Denetimi
1900-1930	%100'lük bir inceleme ve kısmen örnekleme başvurma	Bilanço ve gelir tablosunun doğruluğunu onaylanması	Ortaklar, İşletmeye ve Borç verenler, Devlet	Finansal Tablo Denetimi
1930-1960	Finansal verilerin istatistiksel örnekleme yoluyla incelenmesi, İç kontrol sisteminin incelenmesi	Finansal tabloların doğruluk ve dürüstlüğü hakkında bir görüş oluşturma	Tüm finansal bilgi kullanıcıları	Sistemlere Dayalı Denetim
1960-1990	İç kontrolün ve, Elektronik bilgi işleme sistemlerindeki Finansal verilerin istatistiksel örnekleme yoluyla incelenmesi	Finansal tabloların doğruluk ve dürüstlüğü hakkında bir görüş oluşturma	Tüm finansal bilgi kullanıcıları	Yönetim Denetimi
1990'lardan günümüze	İç kontrolün ve denetçi görüşüne etki edebilecek riskli kalemlerin, hesapların örnekleme yoluyla incelenmesi	Görüş oluşturma	Tüm finansal bilgi kullanıcıları	Risk Odaklı Denetim

Denetim ve İlgili Kavramlar

- Denetim Kavramı: İktisadi faaliyet ve olaylara ilişkin iddiaların, önceden saptanmış ölçütlere uygunluk derecesini araştırmak ve sonuçlarını ilgi duyanlara bildirmek amacıyla tarafsızca kanıt toplayan ve bu kanıtları değerleyen sistematik bir süreçtir.

Denetim Kavramı Akış Şeması

Kontrol ve Teftiş (Denetime benzer kavramlar)

- **Kontrol**, denetimin başlangıcı veya denetimden önce gelen faaliyettir. Amaçlara ulaşmak için alınan önlemler bir kontrol faaliyetidir. Amaçlara ne kadar ulaşıp ulaşılmadığını inceleme/saptama faaliyeti ise denetim kavramıdır.
- **Teftiş**, Bir şeyin aslını, doğrusunu veya işlerin iyi yürütülüp yürütülmediğini anlamak için yapılan incelemedir. Daha özel bir araştırmayı vurgulamak için kullanılan bir kavramdır.

Denetim Kavramının Özellikleri

- a. Denetim, belli bir ekonomik birime ve bir döneme ait bilgileri kapsar.
- b. Denetim bir süreçtir.
- c. Denetim, bilgilerin doğruluğu ya da ne kadar güvenilir olduğu ile ilgilenir.
- d. Denetim, bir karşılaştırma eylemidir.
- e. Denetim, kanıt toplama ve değerlendirme eylemidir.
- f. Denetim, uzman ve bağımsız bir kişi tarafından yapılır.
- g. Denetim çalışmaları sonucunda rapor düzenlenir.

Bağımsız Denetim (KGK Mevzuatında)

Finansal tablo ve diğer finansal bilgilerin, finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda, **makul güvence** sağlayacak **yeterli ve uygun** bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla, **denetim standartlarında** öngörülen gerekli bağımsız **denetim tekniklerinin** uygulanarak defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanması sürecidir.

Denetimin Fonksiyonları

Denetime neden gerek duyulmaktadır?

- İşletme Yönetimi Açısından
- Ekonomi ve Kamu Düzeni Açısından

Denetimin Fonksiyonları

Denetime neden gerek duyulmaktadır?

- İşletme yönetimi açısından
 - İşletmedeki iç kontrol sisteminin, muhasebe sisteminin aksayan yönlerini düzeltmek için,
 - personelin yolsuzluk yapmasını önlemek (caydırmaya)
 - yönetim kuruluna hesap verebilme imkanını kolaylaştırmak için

Denetimin Fonksiyonları

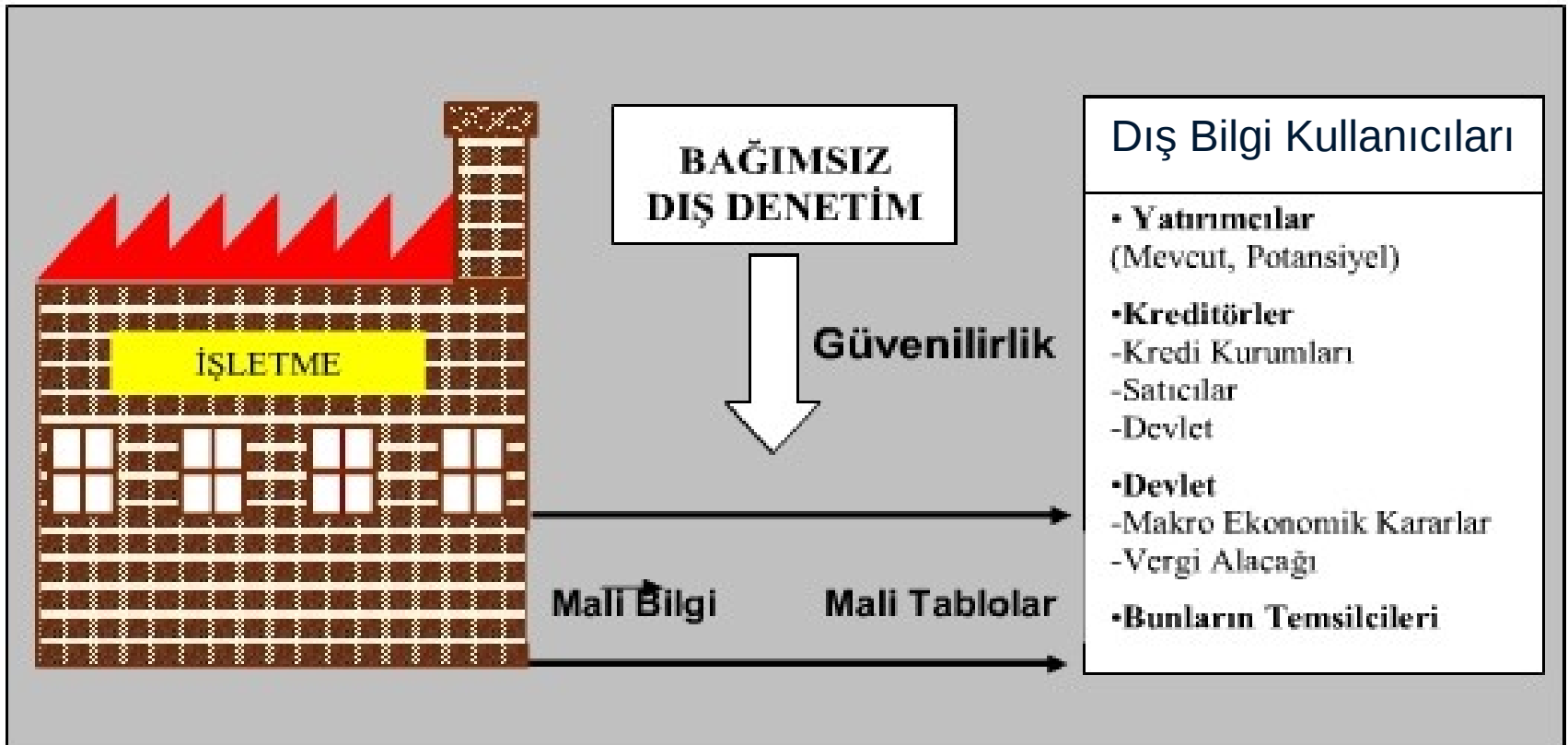
Denetime neden gerek duyulmaktadır?

- Ekonomi ve Kamu Düzeni açısından İşletmenin mali tablolarına güvenerek karar alanların zarara uğramaması için denetime gerek duyulmaktadır. Kamuoyunun mali tablolara güven duymasına yardımcı olmaktadır.

Örn: Bir bankanın yanlış bir kredi vermesi sonucu hem bankanın zararı hem de bu krediyi daha iyi kullanma imkanından mahrum bırakma adına ekonomiye genel bir zarar söz konusudur.

Bilgi Kullanıcıları ve Denetim

Şekil 1.1. : Denetimin Fonksiyonu

Denetimin Türleri

- Amaçlarına Göre
- Denetim Yapan Kişinin Konumuna Göre

Amaçlarına Göre Denetim Türleri

- Faaliyet Denetimi (Performans Denetimi)

Bir örgütün faaliyetlerinin verimliliği ve etkinliğini değerlemek amacıyla bu faaliyetlerle ilişkili usul ve yöntemlerin uygulanışının incelenmesidir.

- Muhasebe Denetimi (Bağımsız Denetim)

İşletmenin mali tablolarının mali durumunu ve faaliyet sonuçlarını doğru olarak GKGMİ'ne ve Muhasebe stn. göre yansıtıp yansıtmadığının incelenmesidir.

- Uygunluk Denetimi (Usul Denetimi)

Bir örgütün mali işlemlerinin ve faaliyetlerinin belirlenmiş yöntemlere, kurallara veya mevzuata uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla incelenmesidir.

Denetim Yapan Kişinin Konumuna Göre

- Bağımsız (Dış) Denetim: Denetim faaliyetini yürüten kişi işletme dışından bağımsız bir kişi ise, bu kişinin yaptığı denetim
- İç Denetim: Denetim faaliyetini yürüten kişi işletme içinden bir personel ise, bu kişinin yaptığı denetim
- Kamu Denetimi: Denetim faaliyetini yürüten kişi, kamu görevlisi ise, bu kişinin yaptığı denetim

Denetçi

- Denetçi: Mesleki bilgi ve deneyime sahip, bağımsız davranabilen ve yüksek ahlaki özelliklere sahip denetim faaliyetini yürüten kişiye denir.

Denetçi Türleri

Denetçi türleri, yürütülen denetim faaliyetine göre adlandırılmıştır.

1. Bağımsız (Dış) Denetçiler *

2. İç Denetçiler

3. Kamu Denetçileri

KGK'nın benimsediği kavram
«bağımsız denetçi»

Denetimin Türü	Denetimin Amacı	Denetimin Konusu	Kullanılan Kriter
Faaliyet Denetimi	İşletmenin Önceden belirlenmiş hedeflere ulaşip ulaşmadığının belirlenmesi	Örgütün veya bir birimin faaliyetleri	Bütçeler, standart oranlar, yönetim tarafından önceden belirlenmiş performans göstergeleri
Muhasebe Denetimi (Bağımsız Denetim, Finansal Tablolar Denetimi)	Finansal Tabloların bir bütün olarak önceden saptanmış ölçütlerle uyum içinde olup olmadığının araştırılmasıdır.	Finansal Tablolar	Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri, TMS, TFRS
Uygunluk Denetimi	İşletme personelinin yaptığı işlemlerin , yetkili organlarca konulmuş usul, ölçüt, politika ve kurallara uyup uyulmadığının araştırmak	Personelin yaptığı işlem ve faaliyetler	Kanunlar, Tebliğler, Yönetmelikler, Ana sözleşme, yönetimin koyduğu her türlü politika ve prosedür

Denetimin Türü	Denetçi Türü	Başarı Koşulları	Yaralanacak Taraflar
Faaliyet Denetimi	İç Denetçi Kamu Denetçisi (özel olarak görevlendirilen Bağımsız Denetçi)	Denetçi işletmenin çalışma koşullarını, Örgüt yapısını ve iş akışını iyi bilmelidir. İşletmenin hedefleri ve başarı ölçütleri iyi belirlenmiş olmalıdır.	İşletme yönetimi, ortaklar
Muhasebe Denetimi (Bağımsız Denetim, Finansal Tablolar Denetimi)	Bağımsız Denetçi	İşletmenin Çalıştığı ortamın iyi tanınması, İyi bir planlama Yapılması. İyi bir organizasyon ve koordinasyon, Denetim standartlarına uygun davranma	Tüm bilgi kullanıcıları
Uygunluk Denetimi	İç Denetçi (Kurum personeli olan denetçiler)	İşletmenin Çalıştığı ortamın iyi tanınması, İyi bir planlama ve organizasyon ve koordinasyon, İç Denetim standartlarına uygun	İşletme yönetimi, ortaklar

Denetçinin Ne Kadar Zor Bir İş Üstlendiğini Gösteren Carpıcı Bir Örnek

